

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Správa o finančnej stabilite k máju 2015

27.5.2015

Externé a domáce prostredie z pohľadu finančnej stability

Ďalšie zlepšovanie ekonomickej situácie; vybrané riziká pretrvávajú

Vývoj

- Zlepšovanie ekonomickej situácie v eurozóne – vplyv menovej politiky ECB, poklesu cien ropy; zlepšenie spotrebiteľskej dôvery
- Realita aj vyhliadky ekonomického rastu na Slovensku sa v uplynulom období zlepšili

Riziká

- Miera a udržateľnosť ekonomického rastu
- Trhové riziká sú na zvýšenej úrovni
 - Nadhodnotenie cien aktív
 - Pretrvávajúce nízke úrokové sadzby môžu motivovať k podstupovaniu neadekvátnych rizík
- Štrukturálny pokles likvidity na finančných trhoch
- Negatívny vývoj v Grécku môže zasiahnuť do ekonomického vývoja v eurozóne

Finančná pozícia bankového sektora

Vývoj ziskovosti zaznamenal v roku 2014 na medziročnej báze stagnáciu

- Pokles úrokových marží na retailových úveroch
 - Marža retailových úverov sa počas rokov 2013-2014 znížila z 5,5 % na 4,6 %, možno očakávať ďalší pokles
- Nárast objemu úverov plne kompenzoval pokles marží
- Mierny nárast nákladov na kreditné riziko, najmä v retaili; nárast neúrokových príjmov
- Prípadný ďalší pokles klientskych úrokových sadzieb bude vytvárať tlak na ziskovosť bánk

Ukazovatele primeranosti vlastných zdrojov ostávajú na vysokej úrovni

- Dostatočná výška aj kvalita vlastných zdrojov
- Všetky banky plnili s rezervou aj kapitálové vankúše
 - Vankúš na zachovanie kapitálu (2,5 %) a päť najväčších bánk aj plánovaný vankúš pre systémovo významné banky

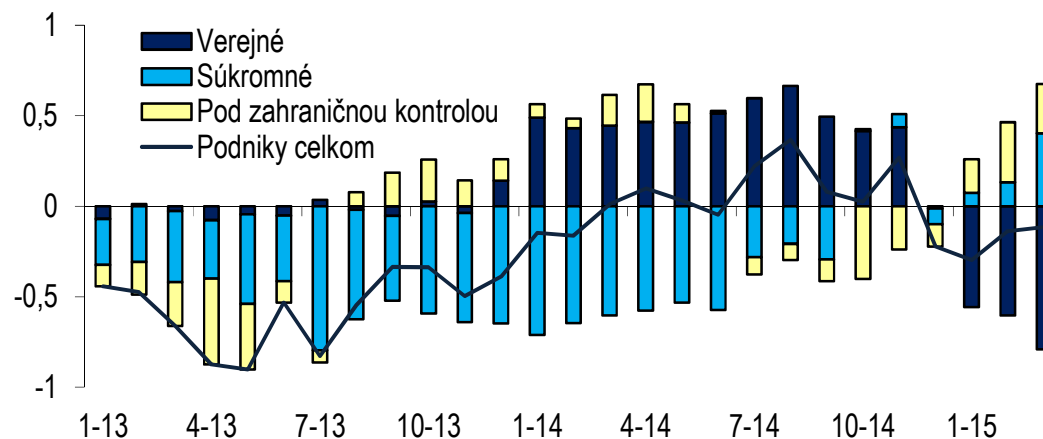
Trendy v úverovaní podnikov

Pri úverovaní podnikov možno pozorovať náznaky zlepšenia

- V marci 2015 medziročná zmena na úrovni -1 %, napriek tomu náznaky zlepšenia
 - Od začiatku roka 2014 posilňovanie úverovej aktivity v súkromnom sektore
 - Poskytovanie úverov malým a stredným podnikom sa zrýchlilo
 - Objem úverov začal po dlhej dobe rásť v priemysle, oživenie od konca roka 2014 zaznamenali aj komerčné nehnuteľnosti
- Úrokové sadzby na nové úvery podnikom sú na úrovni krajín jadra eurozóny

Príspevok k medziročnému rastu objemu podnikových úverov podľa vlastníctva podniku

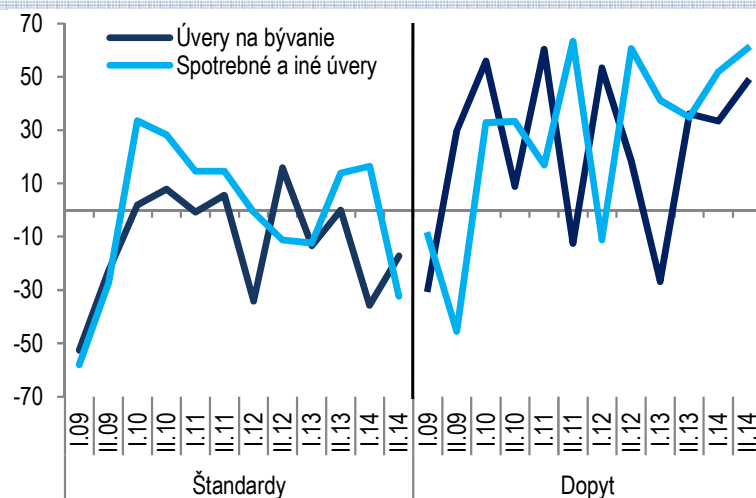
Trendy v úverovaní domácností

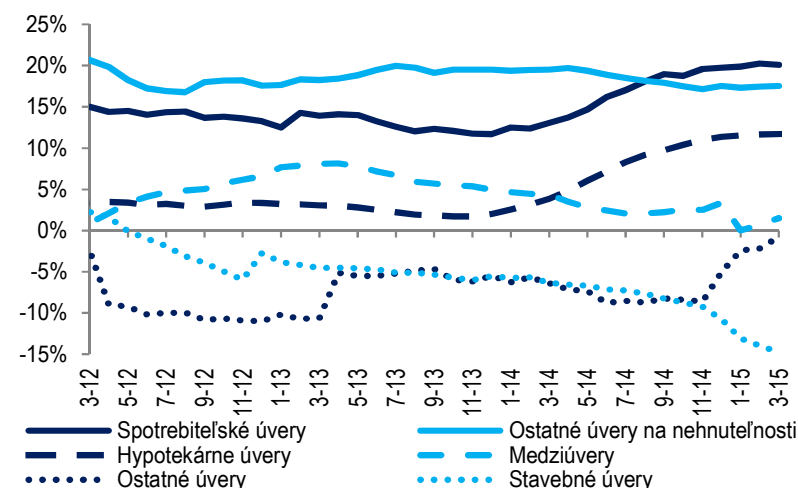
Rast úverov 12,6 % - aj v dôsledku nízkych úrokových sadzieb

- Rast sa týkal úverov na bývanie aj spotrebiteľských úverov
 - Úvery na bývanie vzrástli o 13,3 %, spotrebiteľské úvery o 20 %
- Podiel nebankového financovania naďalej dlhodobo klesá, najmä v lízingu
- Úverové štandardy sa sprísňovali, dopyt po úveroch výrazne rástol

Vývoj úverových štandardov a dopytu v segmente retailových úverov

Porovnanie trendov vo vybraných kategóriách retailových úverov

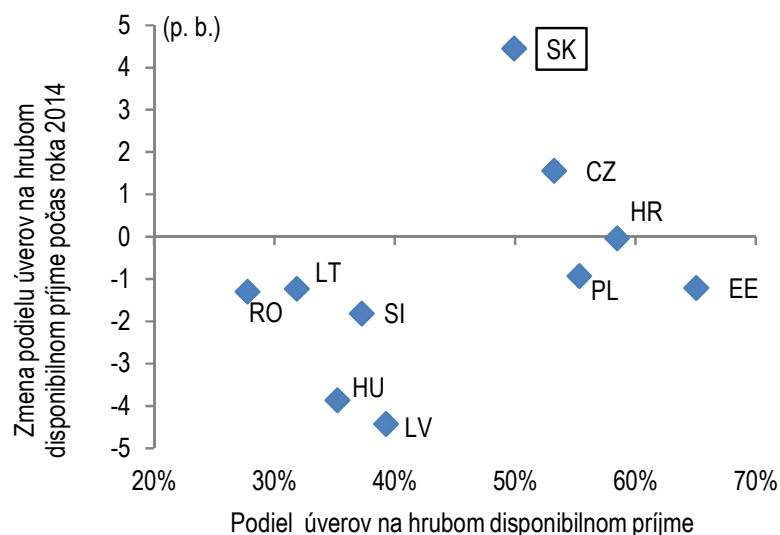
Zadlženost' domácností

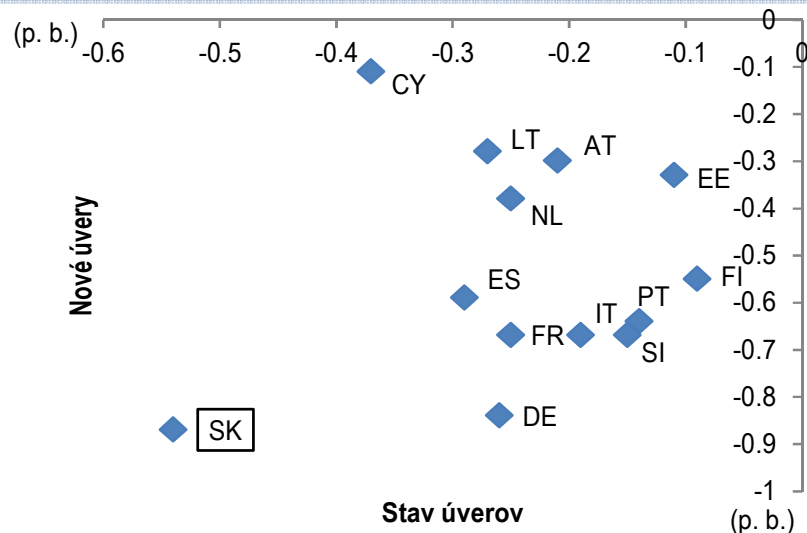
Rýchly rast zadlženosti domácností na Slovensku bol v kontraste s vývojom vo veľkej väčšine krajín EÚ

- Medziročný pokles úrokových sadzieb najvýraznejší v rámci eurozóny - významný stimul pre dopyt
- Nárast podielu bankových úverov domácnostiam na ich disponibilnom príjme bol v prípade Slovenska najvyšší spomedzi krajín strednej a východnej Európy a druhý najvyšší v celej EÚ
- Riziká
 - Vyššia zadlženost' domácností znižuje ich schopnosť zvládnuť prípadný nepriaznivý ekonomický vývoj
 - Tlak na prehlbenie zadlženosti už zadlžených domácností, úverovanie menej bonitných dlžníkov

Bankové úvery domácnostiam a hrubý disponibilný príjem domácností

Medziročná zmena úrokovej sadzby pri úveroch na bývanie v krajinách eurozóny: nové úvery a stav úverov

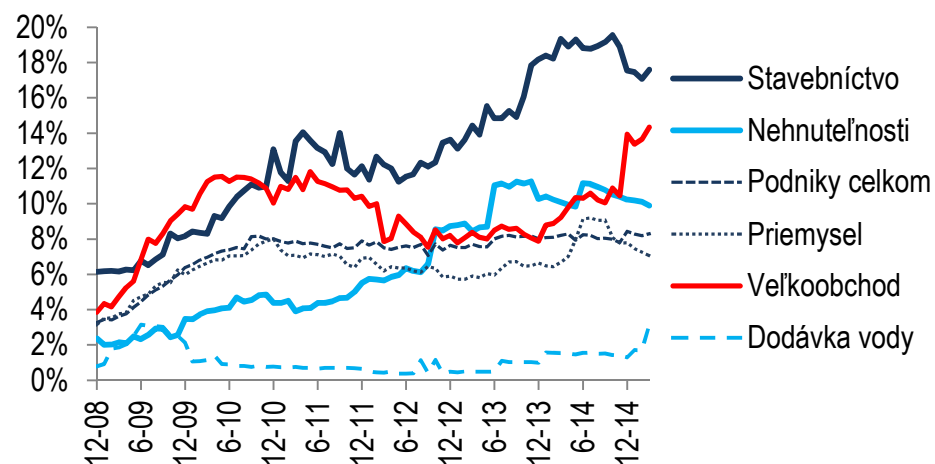
Kreditné riziko - podniky

Bankový sektor zatiaľ nezaznamenal výraznejší nárast nákladov na kreditné riziko

- Mierny nárast podielu zlyhaných úverov v prvom štvrtroku 2015
- V sektore nehnuteľností sa obnovujú niektoré predkrízové trendy
 - Rezidenčné nehnuteľnosti: Výrazný rast dopytu, rastúci záujem o byty v rozostavaných alebo ešte len začínajúcich projektoch
 - Komerčné nehnuteľnosti: Rast dopytu, indikácie uvoľňovania štandardov zo strany bánk

Vývoj podielu zlyhaných úverov vo vybraných ekonomických odvetviach

Kreditné riziko - domácnosti

Podiel zlyhaných úverov je pomerne stabilný; pomerne výrazný dopad odporúčaní NBS v oblasti retailových úverov

- Mierny nárast podielu zlyhaných úverov v prvom štvrtroku 2015
- Výrazný vplyv Odporúčania NBS v oblasti retailových úverov
 - LTV - podiel nových úverov s LTV nad 90 % sa znížil z 24 % (2014 Q2) na 21,2 % (2015 Q1)
 - Odporúčanie zastavilo trend predlžujúcej sa doby splatnosti pri nezabezpečených (spotrebiteľských) úveroch
 - Banky implementovali odporúčaný test na nárast úrokovej sadzby pri hodnotení schopnosti klientov splácať úver; ako aj overovanie príjmu pri refinancovaní s výrazným navýšením istiny
 - Úvery poskytnuté prostredníctvom externých finančných sprostredkovateľov tvoria v priemere 46 % novej produkcie najmä pri úveroch zabezpečených nehnuteľnosťami, v niektorých bankách vyše 80 %

Trhové riziká vo finančnom sektore

- V bankovom a poistnom sektore **vzrástla citlivosť na zmenu úrokových mier**
 - Nárast podielu investícií s dlhším horizontom splatnosti; bankám aj poisťovniam to zároveň umožnilo zmierniť dopad negatívneho prostredia nízkych úrokových sadzieb
- Obidva piliere dôchodkového sporenia zaznamenali **zvýšenie podielu aktív denominovaných v cudzích menách** (najmä USD)
 - Ide najmä o fondy akciového a zmiešaného zamerania
- V druhom pilieri dôchodkového sporenia **rástlo vystavenie voči akciovému riziku**
 - Zvyšujúci podiel akciových nástrojov v akciových a zmiešaných dôchodkových fondoch
 - Väčšia preferencia sporiteľov investovať do akciových a indexových fondov
- **Prostredie dlhodobo nízkych úrokových sadzieb je rizikom pre dosahovanie garantovaných výnosov v životnom poistení**
 - Znížil sa strop na garantovanú sadzbu v životnom poistení (na 1,9 %), ale ten sa týka len nových obchodov
- Konkurencia v poistení áut vedie k neudržateľným obchodným stratégiám

Regulatórne a legislatívne prostredie

Potenciálne významný dopad požiadavky MREL na banky

Krízový manažment

- Požiadavka na MREL (požiadavka na minimálny objem vlastných zdrojov a oprávnených záväzkov) môže mať potenciálne výrazný dopad na slovenský bankový sektor - postupná implementácia od 2016 do 2020

Regulácia nebankových subjektov

- NBS prevzala zodpovednosť za dohľad v oblasti ochrany spotrebiteľov na finančnom trhu od 1. januára 2015
- Licenčný proces pre doteraz neregulovaných poskytovateľov spotrebiteľských úverov od 1.4.2015 (nie banky) a následný výkon dohľadu

Návrh EK na vytvorenie únie kapitálových trhov

- „Zelená kniha“ Vytváranie únie kapitálových trhov - cieľom je otvorenie širokej diskusie (zverejnená 18.2.2015)
- NBS sa stotožňuje s myšlienkou Komisie zriadiť efektívnu úniu kapitálových trhov

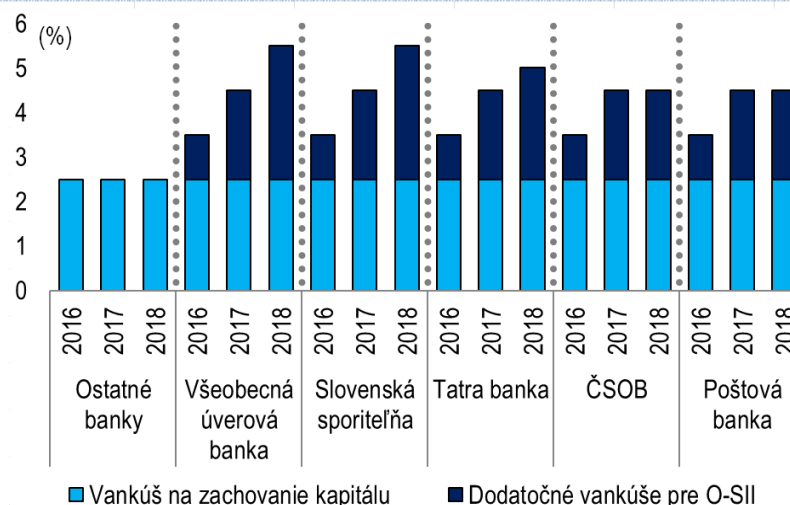
Politika obozretnosti na makroúrovni

NBS rozhodla o určení lokálne systémovo významných bánk a o výške kapitálových vankúšov pre dané banky od 1. januára 2016

- Povinnosť od 1.1.2016 identifikovať lokálne systémovo významné banky
 - Do úvahy sa bral význam jednotlivých bánk pre poskytovanie služieb pre reálnu ekonomiku
- Rozhodnutie o určení kapitálových vankúšov pre dané banky (v rozpätí od 2 % do 3 %)
- Zabezpečenie vyššej odolnosti týchto bánk = zvýšenie stability celého systému
 - Implementácia kapitálových vankúšov: postupne od 1.1.2016 do 1.1.2018

Nastavenie dodatočných kapitálových vankúšov pre lokálne systémovo významné banky

Zhrnutie najvýznamnejších rizík vo finančnom sektore

Riziková oblasť	Špecifické riziko	Opatrenie / odporúčanie NBS
Makroekonomický vývoj v eurozóne	Kreditné riziko	Vankúše: vankúš na zachovanie kapitálu a vankúš pre O-SII
	Citlivosť bánk na trh nehnuteľností	Obozretne stanovovať LTV a oceňovať nehnuteľnosti
	Oslabená pozícia materských bánk	
Pretrvávajúce nízke úrokové sadzby a kvantitatívne uvoľňovanie	Negatívny dopad na obchodný model bánk a poisťovní	Banky by mali k uvedenému nárastu ukazovateľov pristupovať ako k dočasnému a byť pripravené na ich opätovnú korekciu smerom nadol
	Dočasné zvýšenie cien štátnych dlhopisov môže viesť k nadhodnoteniu ukazovateľov likvidity a kapitálovej primeranosti	
	Riziko bublín v cenách rizikovejších aktív	
Regulatórne prostredie	Negatívny dopad požiadavky na MREL	
Zadlženosť domácností	Rast zadlženosti, koncentrácia dlhov, nedostatočne obozretná politika bánk pri poskytovaní úverov	Dôkladne posudzovať výšku a stabilitu príjmov a dostatočnosť v prípade nárastu sadzieb (aj pri refinancovaní)
Likvidita	Časový nesúlad aktív a pasív	Národný ukazovateľ likvidity
Koncentrácia	Vysoká koncentrácia (časti) portfólia alebo vyššie vystavenie voči vlastnej skupine	Obozretne riadiť riziko koncentrácie na strane úverov aj vkladov
Obchodné praktiky finančných inštitúcií	Rastúca previazanosť na sprostredkovateľov	Obozretne riadiť vystavenie voči finančným sprostredkovateľom
	Intenzívna konkurencia na trhu poistenia áut	Vplyv konkurencie v PZP by nemal byť na úkor riadneho plnenia oprávnených nárokov poistených

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Ďakujem za pozornosť